

Orthodontieassistent (K0167)

Servicedocument – Afnamevorm: Praktijkexamen

Uitgever: Exalo Media
Versie: 2026-03

Auteursrechtwaarschuwing

© Exalo Media. Alle rechten voorbehouden.

Dit document bevat inhoud die beschermd wordt door het auteursrecht. Exalo Media bezit het auteursrecht op de tekst, afbeeldingen, grafieken, en andere inhoud die in dit document worden weergegeven, tenzij anders aangegeven.

Niets in dit document mag worden verveelvoudigd, verspreid, overgedragen, tentoongesteld, gereproduceerd, of op enige andere wijze gebruikt worden zonder de uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van Exalo Media. Het is strikt verboden om de inhoud van dit document te wijzigen, aan te passen of te vertalen zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Exalo Media.

Exalo Media behoudt zich het recht voor om juridische stappen te ondernemen tegen personen of entiteiten die inbreuk maken op het auteursrecht van dit document.

Voor toestemming om de inhoud van dit document te gebruiken, neem contact op met:

Exalo Media
info@exalo.nl
<https://exalo.nl>

Examenmatrijs D1-K1

D1-K1: Uitvoeren van werkzaamheden in het kader van orthodontische zorg	
Complexiteit:	De orthodontieassistent heeft voor het documenteren en uitvoeren van onderdelen van een orthodontische behandeling brede kennis en vaardigheden nodig, zoals brede kennis van orthodontische afwijkingen, behandelmethoden, benodigde materialen en middelen, en vaardigheden om orthodontische handelingen uit te voeren. De orthodontieassistent voert haar werkzaamheden met betrekking tot het uitvoeren van onderdelen van een orthodontische behandeling volgens procedures en protocollen uit. De complexiteit wordt mede bepaald doordat er nauw samengewerkt dient te worden met de orthodontist en de behandeling plaatsvindt in de kleine ruimte van het mondgebied, waarbij er snel moet kunnen worden geschakeld tussen verschillende handelingen. De complexiteit wordt vergroot doordat zij ook in complexe situaties de orthodontische handelingen moet uitvoeren. Zij* heeft tevens signalerende rol met het oog op het welbevinden van de patiënt tijdens de behandeling. * Daar waar 'zij' staat wordt ook 'hij' bedoeld.
Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid:	De orthodontieassistent voert zelf in opdracht van de orthodontist niet risicovolle, niet-voorbehouden orthodontische handelingen uit. Het is belangrijk dat de orthodontieassistent handelt in opdracht van een bekwame en bevoegde orthodontist en met het in acht nemen van wet- en regelgeving en geldende protocollen. Zowel de orthodontieassistent zelf als de orthodontist moet vaststellen dat zij bekwaam is om de handeling uit te voeren. De patiënt moet ook weten door welke functionaris hij wordt behandeld. Wanneer de orthodontieassistent in opdracht van de orthodontist en met toestemming van de patiënt voorbehouden handelingen en/of risicovolle handelingen uitvoert, dan gelden de volgende aanvullende eisen. De mogelijkheid tot toezicht en tussenkomst moet verzekerd zijn doordat de orthodontist en orthodontieassistent onder 'één dak' werken en de orthodontist fysiek in de praktijk aanwezig is. Ook dient de orthodontieassistent alle aanwijzingen van de orthodontist op te volgen. De behandelgegevens worden vastgelegd in een patiëntendossier, waarvoor de orthodontist verantwoordelijk is. De orthodontieassistent is zelf verantwoordelijk voor het in opdracht van de orthodontist uitvoeren van de zelfstandig uitgevoerde handelingen en voor het geven van voorlichting en advies. De orthodontist draagt de eindverantwoordelijkheid voor de behandeling en de overige werkzaamheden in de praktijk.
Examenvorm:	Praktijkexamen Het praktijkexamen is een afsluitende toets waarbij de kandidaat in een realistische werkomgeving aantoont de vereiste kennis, vaardigheden en professionele houding te beheersen. De beoordeling vindt plaats aan de hand van vooraf vastgestelde criteria en richt zich op zowel het proces als het eindresultaat.

Werkproces: D1-K1-W1			
Titel werkproces	Uit te voeren	Aanwijzingen voor de opdracht	Resultaat
Verzamelt informatie voor het behandelplan	De orthodontieassistent maakt of werkt het patiëntendossier bij en verzamelt informatie voor het behandelplan. Ze stelt de mondhygiënische situatie vast en documenteert gegevens zoals digitale foto's, röntgenfoto's en orthodontische afdrukken in overleg met de orthodontist.	De orthodontieassistent werkt nauwgezet onder aanwijzing van de orthodontist, volgens wet- en regelgeving, richtlijnen en protocollen. Zij stelt objectief de mondhygiënische situatie vast, documenteert volgens protocollen, maakt correcte orthodontische afdrukken en gebruikt juiste terminologie bij registratie.	De benodigde records zijn verzameld en geregistreerd in het patiëntendossier.

Werkproces: D1-K1-W2			
Titel werkproces	Uit te voeren	Aanwijzingen voor de opdracht	Resultaat
Voert onderdelen van orthodontische behandelingen uit	De orthodontieassistent voert in opdracht van de orthodontist orthodontische procedures uit zoals het plaatsen en verwijderen van apparatuur en retentiecontrole, observeert de patiënt, vermindert angst en onzekerheid, en rapporteert bijzonderheden aan de orthodontist.	De orthodontieassistent werkt vakkundig en volgens richtlijnen, handelt ergonomisch, bereidt instrumenten voor, voert orthodontische handelingen snel en correct uit zoals plaatsen, verwijderen en retentiecontroles, herkent beschadigingen en zet materialen efficiënt in, en raadpleegt de orthodontist bij onvoorziene of risicovolle situaties.	De orthodontieassistent heeft in opdracht van de orthodontist en met toestemming van de patiënt op een professionele en verantwoorde wijze onderdelen van orthodontische behandelingen uitgevoerd en laten controleren door de orthodontist.

Werkproces: D1-K1-W3			
Titel werkproces	Uit te voeren	Aanwijzingen voor de opdracht	Resultaat
Geeft voorlichting, advies en instructie ten behoeve van de orthodontische behandeling	De orthodontieassistent informeert vooraf over de behandeling, stimuleert therapietrouw, motiveert en coacht de patiënt in mondhygiëne, voeding, nazorg en retentie vóór, tijdens en na de behandeling.	De orthodontieassistent verstrekt gestructureerde informatie over het behandeltraject, geeft begrijpelijke voorlichting, advies en instructie over mondhygiëne, orthodontische behandelingen en reiniging van apparatuur, en informeert over het omgaan met kapotte of losgeraakte apparatuur.	De patiënt heeft voorlichting, advies en informatie ontvangen voorafgaand, tijdens en na de orthodontische behandeling.

Examen		
Werkprocessen	Inhoud	Aanwijzingen
Alle kerntaken en werkprocessen	Beoordeling praktijkexamen	De examinerator beoordeelt de uitvoering van het praktijkexamen op basis van vastgestelde beoordelingscriteria die betrekking hebben op de vakinhoudelijke uitvoering. Het bewijsmateriaal ondersteunt de beoordeling, maar is niet zelfstandig beslissend. Beoordelen gebeurt aan de hand van een puntenschaal: - O = onvoldoende (0 punten). Wanneer het criterium niet op een acceptabele manier is uitgevoerd, zoals gewenst is in de beroepspraktijk. - V = voldoende (1 punt). De uitvoering van het criterium voldoet aan het niveau dat van de beginnend beroepsbeoefenaar kan worden verwacht. - G = goed (2 punten). De uitvoering van het criterium is bovengemiddeld goed en daarmee meer dan de beginnend beroepsbeoefenaar moet kennen of kunnen. De behaalde punten worden opgeteld. Met de omzettingstabel wordt er een eindcijfer berekend (eventueel met OVG-schaal).

Examen		
Werkprocessen	Inhoud	Aanwijzingen
Alle kerntaken en werkprocessen	Het examen bestaat uit het uitvoeren van het praktijkexamen	De examinerator observeert en beoordeelt de uitvoering van het praktijkexamen tijdens het werken. Tijdens of direct na de uitvoering kan de examinerator de student kort bevragen ter verduidelijking van gemaakte keuzes en uitgevoerde handelingen. Deze toelichting is ondersteunend van aard en maakt geen afzonderlijk beoordeeld onderdeel van het examen uit.

Toelichting bij dit servicedocument

Dit servicedocument geeft een beknopt overzicht van de opbouw en inhoud van het exameninstrument. Het document is bedoeld om opleidingen en examencommissies te helpen bij de **oriëntatie op het examenproduct**.

Omdat exameninstrumenten zelf niet vrij gedeeld kunnen worden, biedt dit servicedocument inzicht in onder andere:

- De structuur van het examen
- De relatie met het kwalificatiedossier of keuzedeel
- De toetsmatrijs
- De manier van beoordelen

Op basis van deze informatie kunnen opleidingen doorgaans goed beoordelen of het exameninstrument aansluit bij hun onderwijs en examinering.

Voorbeelden van examenmateriaal

Wilt u een beter beeld krijgen van de manier waarop Exalo examens ontwikkelt? Op onze website vindt u een aantal **voorbeelddocumenten** die laten zien hoe examens, beoordelingsformulieren en instructies zijn opgebouwd.

Deze voorbeelden zijn te vinden via: <https://exalo.nl/ons-concept/>

Veelgestelde vragen

Veel praktische vragen van opleidingen gaan bijvoorbeeld over:

- Hoe een exameninstrument wordt ingezet in de praktijk
- Hoe de beoordeling is opgebouwd
- Welke documenten worden meegeleverd
- Hoe het vaststellen door de examencommissie werkt

Op de productpagina van elk exameninstrument vindt u daarom een **uitgebreide FAQ** met antwoorden op de meest gestelde vragen.

Afnamevorm van het examen

Exalo Media ontwikkelt exameninstrumenten met een afnamevorm die past bij de aard van het werkproces of het keuzedeel. Afhankelijk van het examen kan dit bijvoorbeeld bestaan uit een praktijkopdracht, een beroepsproduct, een gesprek, een observatie in de praktijk of een combinatie van deze onderdelen. In het servicedocument staat beschreven **welke afnamevorm voor dit exameninstrument is uitgewerkt** en hoe de beoordeling plaatsvindt.

Wij realiseren ons dat opleidingen hun onderwijs en examinering soms anders hebben ingericht. Het kan daarom voorkomen dat de standaard afnamevorm van een exameninstrument niet volledig aansluit bij de manier waarop een opleiding het onderwijs heeft georganiseerd.

In dat geval kan in overleg worden gekeken naar **alternatieve afnamevormen of aanpassingen aan het exameninstrument**. Denk bijvoorbeeld aan een andere combinatie van examenonderdelen of een aangepaste manier van beoordelen. Dergelijke aanpassingen worden altijd afgestemd met de opleiding en moeten plaatsvinden **voordat het exameninstrument ter vaststelling wordt aangeboden aan de examencommissie**.

Afhankelijk van de aard en omvang van de aanpassing kunnen hiervoor **ontwikkel- of aanpassingskosten** in rekening worden gebracht. Heeft uw opleiding specifieke wensen rondom de afnamevorm van het examen? Neem dan gerust contact met ons op om de mogelijkheden te bespreken.

Vaststelling van het exameninstrument

Exameninstrumenten van Exalo worden aangeboden voor gebruik via een **Route 2 vaststellingsprocedure**. Dit betekent dat het exameninstrument wordt vastgesteld door de **examencommissie van de onderwijsinstelling** die het examen gebruikt.

Wij adviseren daarom om vóór aanschaf of inzet **af te stemmen met de eigen examencommissie** of deze werkwijze aansluit bij het beleid van de instelling. Het servicedocument en de bijbehorende toetsmatrijs zijn opgesteld om examencommissies te ondersteunen bij deze beoordeling.

Vragen of aanvullende informatie

Heeft uw opleiding of examencommissie aanvullende vragen over het exameninstrument, de documentatie of de inzet in de praktijk? Neem dan gerust contact met ons op. Wij denken graag mee:

→ <https://exalo.nl>

→ info@exalo.nl